

Deskundigencommissie Beleidsregel nadeelcompensatie Infrastructuur en Milieu 2014

BEKNOPT VERSLAG VAN DE HOORZITTING D.D. DONDERDAG 17 MAART 2016 TE GENEMUIDEN INZAKE HET VERZOEK OM NADEELCOMPENSATIE VAN VOF VISSERIJBEDRIJF TIMMERMAN & ZN.

Aanwezig zijn:

Namens verzoekster:

- de heer B. Timmerman

Namens Rijkswaterstaat:

- de heer mr. R. Haans, projectjurist
- mevrouw M. Greijdanus, omgevingsmanager

Namens de commissie:

- de heer mr. B.S. ten Kate, voorzitter

De heer Ten Kate heet iedereen welkom en legt de procedure uit. Hij geeft aan dat dit een informele procedure is. Wanneer partijen nadere informatie willen verstrekken kunnen zij dat eenvoudig per mail doen. Alle aanwezigen geven aan akkoord te zijn met een communicatie per e-mail.

De heer Timmerman vertelt dat hij en zijn twee broers vennoten zijn van de V.O.F. Het visserijbedrijf is al gesticht in 1880 en is tegenwoordig gevestigd aan de Sisalstraat in Genemuiden.

Het bedrijf beschikt over een schriftelijke toestemming voor de binnenwateren voor het Zwartemeer/Zwarte Meer. Het betreft zowel de "gemene weide visserij" als het vissen met fuiken. De gemene weide visserij mag op het gehele Zwartemeer/Zwarte Meer (circa 1.500 ha) plaatsvinden. Het plaatsen van fuiken mag alleen in vakken die daartoe zijn aangewezen. Dat laatste is terug te vinden in de toestemming voor het stellen van aalfuiken met bijbehorende kaart, naar welke toestemming onderaan de algemene toestemming verwezen wordt.

Oorspronkelijk waren er vijf beroepsvissers op het Zwartemeer/Zwarte Meer actief. Twee beroepsvissers zijn echter gestopt en hun rechten zijn door twee van de drie overgebleven beroepsvissers overgenomen. Dat verklaart de berekening van de oppervlakte van het viswater in de toestemming: $2 \times (1.500 : 5) \times 2 \times 300 = 600$ hectare. De V.O.F. beschikt over twee posities. De heer Haans zegt het bij de toestemming voor het stellen van aalfuiken behorende kaartje nog digitaal te zullen verstrekken.

De toestemming wordt ook wel aangeduid als "privaatrechtelijke vergunning". Een publiekrechtelijke vergunning is er niet en die is hier ook niet nodig. De heer Ten Kate wijst op het feit dat in de toestemming verwezen wordt naar algemene voorwaarden, te weten de algemene voorwaarden voor schriftelijke toestemming in de binnenwateren ingaande 1 januari 2010. De heer Timmerman kan zich niet precies herinneren of hij deze voorwaarden wel eens gezien heeft. De heer Haans kent de voorwaarden niet, maar zal deze achterhalen en aan de commissie verstrekken.

De heer Timmerman zegt dat hij verwacht circa 6 hectare viswater te zullen verliezen als gevolg van het feit dat het Zwartemeer/Zwarte Meer wordt verondiept en daarin een tweetal eilanden wordt gerealiseerd.

Mevrouw Greijdanus zegt dat deze werkzaamheden worden uitgevoerd in het kader van het project "Ondiepe zones Ketelmeer/Zwartemeer/Zwarte Meer". Zij vertelt dat de heer Timmerman alleen het Zwartemeer/Zwarte Meer bevest zodat de werkzaamheden in het Ketelmeer hier geen

Met opmerkingen [HR(1): Aanvulling op het verslag: Daarnaast hebben ze visrechten op de rivieren in Noord west Overijssel en het IJsselmeer en beschikken ze over een Gamalenkotte. Welk gedeelte van hun omzet afkomstig is van het Zwarte Meer.

Met opmerkingen [HR(2): Privaatrechtelijke vergunning is een term uit het verleden. Toen was in de Visserijwet geregeld dat er privaatrechtelijke en publiekrechtelijke vergunningen konden worden verstrekt. De huidige terminologie voor een privaatrechtelijk visserijdocument is een schriftelijke toestemming (of huurovereenkomst maar daar van is geen sprake in onderhavige zaak).

rol spelen. Mevrouw Greijdanus overhandigt een document met de naam "Tijdelijk project ondiepe zones in relatie tot schadevergoeding de heer Timmerman" waarin de voorgeschiedenis van het project wordt weergegeven. In het kader van Natura 2000 worden robuuste rietzones gerealiseerd. In het ZwartemeerZwarte Meer zijn voorts steile oevers aanwezig die weinig ruimte voor de fauna geven. Het project voorziet daarom op plaatsen in verondieping, de aanleg van een aantal eilandjes en het aanbrengen van riet. De oppervlakte van de eilandjes beslaat circa 6,4 hectare, opgesplitst in twee eilandjes. In de voorbereiding van het project is de V.O.F. Timmerman per abuis te laat betrokken. Pas toen de V.O.F. zichzelf meldde in 2012, in het kader van de tervisielegging van het ontwerp-projectplan, heeft overleg plaatsgevonden. Het misverstand houdt vermoedelijk verband met het feit dat de eilandjes grotendeels buiten de vakken worden gerealiseerd waarbinnen de V.O.F. met fuiken mag vissen. Maar dat neemt niet weg dat de heer Timmerman had vanaf het begin bij het project betrokken had moeten worden.

De heer Timmerman heeft van het begin af aan aangegeven liever de beschikking te krijgen over vervangende visgronden dan over een schadevergoeding in geld. Er is ook gezocht naar vervangende visgronden, maar die zijn niet gevonden. Nieuwe visrechten worden vanwege de Kaderrichtlijn Water nauwelijks meer uitgegeven.

De werkzaamheden zijn in juni 2015 aangevangen.

De heer Timmerman beaamt dat op 11 juni 2015 een zuiger is gekomen met een drijvende leiding. Daarmee werd zand vanuit schepen opgespoten. De beide eilandjes zijn ergens in oktober 2015 gereedgekomen. Het heeft wat langer geduurd dan gedacht door slecht weer.

Mevrouw Greijdanus vertelt dat vanaf dit voorjaar riet zal worden ingepland. Begonnen wordt in het Ketelmeer en afhankelijk van het weer en de windrichting komt het ZwartemeerZwarte Meer aan de beurt. Er zullen dus nog werkzaamheden in het ZwartemeerZwarte Meer uitgevoerd moeten worden, maar het is niet precies bekend wanneer dat zal gaan gebeuren.

Aan de hand van het kaartje dat bij de toestemming behoort geeft de heer Timmerman aan dat het gaat om het trapezevormige gedeelte in de noordoostelijke hoek van het ZwartemeerZwarte Meer. De eilandjes komen vrijwel geheel te liggen in het vak dat aan visser Bekendam is toegewezen. Een klein deel van het eiland zal vermoedelijk terechtkomen in het visvak van de V.O.F. Dat visvak zal echter in zijn geheel in de luwte van het nieuw gerealiseerde eiland komen te liggen en daardoor nauwelijks meer opbrengst hebben.

De heer Timmerman vertelt dat de V.O.F. ook beschikt over een aantal vakken direct langs de dijk. Deze vakken zijn op de kaart met kleine rode streepjes aangegeven. Ook een deel van die vakken is weggefallen, maar dat kwam door de aanleg van een kunstwerk door de Provincie. Dat is met de Provincie afgewikkeld. Er is toen een financiële vergoeding aan de V.O.F. toegekend, maar over de samenstelling daarvan is niets op papier gezet.

De heer Timmerman vertelt dat in het ZwartemeerZwarte Meer door hem jaarlijks circa honderd fuiken worden geplaatst. In het hier relevante vak stonden er twintig, en dat is dus een vijfde deel van het totaal. De ervaring leert dat een fuik per seizoen gemiddeld circa € 4.000,- opbrengt.

De heer Ten Kate vraagt of de oppervlakte van het vak bekend is. Dat is niet het geval, maar de heer Haans zegt dat dit eenvoudig zal kunnen worden bepaald. Hij zal proberen een en ander te achterhalen.

De heer Timmerman vertelt dat voor het vissen met fuiken een diepte van twee tot vier meter is vereist. Aan de zuidzijde is het ZwartemeerZwarte Meer te ondiep voor het vissen met fuiken. Juist het trapeziumvak dat nu geraakt wordt is voor het vissen met fuiken zeer geschikt. Daarom stonden er verhoudingsgewijs veel fuiken.

De heer Ten Kate vraagt of de twintig fuiken niet elders geplaatst kunnen worden. De heer Timmerman antwoordt dat daar eigenlijk geen ruimte voor is. In theorie zouden in het geraakte

vak nog ongeveer vier fuiken geplaatst kunnen worden, maar de verwachting is dat daarmee weinig tot niets gevangen zal worden. Desgevraagd zegt de heer Timmerman dat de opbrengst niet per vangst of per fuik wordt geregistreerd. De totale omzet van de V.O.F. bedraagt jaarlijks circa € 600.000,-, waarvan € 400.000,- afkomstig is van het vissen met fuiken. Het gaat bij de fuiken niet puur om paling, maar ook om andere vissoorten en de wolhandkrab. De V.O.F. mag in principe alle soorten bevissen, dat is op andere plaatsen nog wel eens anders.

Waar de eilandjes zijn aangelegd was voorheen het diepste punt van het ZwartemeerZwarte Meer gelegen. Om die reden werd op die plaats ook veel met de zeegen gevestigd. In andere delen van het ZwartemeerZwarte Meer is de bodemgesteldheid slecht door onder meer de aanwezigheid van stenen-obstakels op de bodem. Als gevolg van de aanleg van de eilandjes is nog maar een halve trek met de zeegen mogelijk. In verband met dit alles heeft de heer Timmerman regelmatig gevraagd of de eilandjes niet elders in het ZwartemeerZwarte Meer konden worden aangelegd, maar dat was niet mogelijk.

Door de aanleg van de eilandjes gaat vanzelfsprekend ook een volume water verloren. Of en in hoeverre dat invloed heeft op de visstand en daarmee op de omzet van de V.O.F. durft de heer Timmerman niet te zeggen.

De heer Timmerman vertelt dat het bedrag van € 50.000,- dat genoemd is in het verzoekschrift gevonden is door de jaaromzetten van 2014 en 2015 te vergelijken. De fuiken worden meestal in april en in september weer verwijderd. De maanden juli en augustus zijn de beste maanden. Omdat het plaatsen van de fuiken veel werk is en niet duidelijk was wanneer dat de werkzaamheden zouden aanvangen zijn in juni 2015 zijn -in 2015 in het trapeziumvak geen fuiken geplaatst.

Zowel de visprijs als de vangsthoeveelheid is door de jaren heen betrekkelijk constant. Een enkele keer is er wel eens een uitschieter in negatieve zin, na een zeer strenge winter. De heer Timmerman kan zich herinneren dat hij na een seizoen met een Elfstedentocht weleens een ton minder omzet heeft gehad.

De heer Ten Kate licht het begrip 'aanvaardbaar risico' toe. Vastgesteld wordt dat dit aspect in deze kwestie niet speelt, omdat het visserijbedrijf al zeer lang op het ZwartemeerZwarte Meer actief is. Vervolgens komt het maatschappelijk risico aan de orde. De heer Ten Kate licht toe dat door de Minister alleen beleid is gepubliceerd ten aanzien van de omvang van het risico wanneer het gaat om tijdelijke schade als gevolg van infrastructurele maatregelen. Die situatie doet zich hier niet voor. Beide partijen geven desgevraagd aan over dit aspect eerst het conceptadvies van de commissie te willen afwachten.

De heer Ten Kate stelt dat het hier gaat om permanente schade. Dat doet de vraag rijzen met welke factor de jaarlijkse schade vermenigvuldigd moet worden (kapitalisatiefactor) om de totale schade te bepalen. In dit verband is van belang dat het hier gaat om toestemming die kennelijk telkens voor de duur van twee jaren verleend wordt. De heer Timmerman benadrukt dat de V.O.F. al vanaf 1880 actief is en dat naar zijn mening de toestemming daarom beschouwd kan worden als een permanent recht. De heer Haans zegt te zullen nagaan of er eerder binnen Rijkswaterstaat vergelijkbare gevallen aan de orde zijn geweest.

Mevrouw Greijdanus vraagt of de heer Timmerman iets durft te zeggen over de waarde van de toestemming. De heer Timmerman antwoordt dat de toestemming in het verleden wel is overgedragen en dat er dan inderdaad ook betaald werd. Maar dan ging het telkens om de totale toestemming en niet om slechts een gedeelte. Hij meent dat het dus nauwelijks mogelijk is om de waarde van de toestemming van het gedeelte waarin als gevolg van het project niet meer gevestigd kan worden te bepalen.

De heer Ten Kate vraagt of de V.O.F. zich ook kosten heeft kunnen besparen doordat met minder fuiken is gevestigd. De heer Timmerman legt uit dat per dag circa twintig fuiken worden gelicht en dat iedere fuik eens per week gelicht moet worden. De V.O.F. beschikt over honderd

Met opmerkingen [HR(3): De schriftelijke toestemming wordt voor 3 jaar verstrekt (huidige toestemming loopt van 1-1-2015 tot en met 31-12-18)]

fuiken en dat kan dus precies binnen vijf dagen. In 2015 zijn er echter slechts tachtig fuiken geplaatst waardoor er een dag over was. In die dag is in 2015 gevist op "standpaling", waardoor de schade enigszins is beperkt. De verwachting van de heer Timmerman is echter dat de hoeveelheid standpaling door deze bevissing in het Zwartemeer/Zwarte Meer snel zal afnemen, zodat dit geen permanente oplossing is.

De heer Ten Kate vraagt hoe vaak de fuiken dienen te worden vervangen en welke kosten hiermee gemoeid zijn. De heer Timmerman vertelt dat fuiken normaal gesproken eens per vier of vijf jaar vervangen worden. Het onderhoud aan de fuiken wordt door hem en zijn broers zelf gepleegd. Maar gemiddeld na vier of vijf jaar is de fuik dermate versleten dat hij vervangen moet worden. Een nieuwe fuik kost circa € 2.500,-, maar dan zijn er nog wat bijkomende materialen waardoor de totale aanschaf circa € 5.000,- zal bedragen. De heer Ten Kate concludeert dat per fuik eens in de vijf jaar een investering van € 5.000,- moet worden gedaan, hetgeen dan zou leiden tot een jaarlijkse investering van € 1.000,-. Dat zou voor twintig fuiken circa € 20.000,- aan bespaarde kosten opleveren. Hij legt de heer Timmerman voor of dit betekent dat het vissen met twintig fuiken minder de V.O.F. inderdaad een besparing oplevert van jaarlijks € 20.000,-. De heer Timmerman zegt dit zo niet precies te kunnen overzien. De heer Ten Kate zegt dat hij een en ander in het verslag zal opnemen en de heer Timmerman zal uitnodigen om daarop te reageren.

De heer Timmerman vertelt dat de paling en overige vis voor veruit het grootste deel door de V.O.F. zelf verwerkt wordt. De verkoop vindt plaats aan zowel particulieren als aan horeca. De opbrengst bij particulieren is het grootst, maar niet alle vissoorten en – maten lenen zich voor verkoop aan particulieren.

De heer Ten Kate vraagt of het niet mogelijk is om visvakken van andere beroepsvissers over te nemen. De heer Timmerman vertelt dat hij dit wel geprobeerd heeft, omdat de heer Bekendam al op leeftijd is en misschien geen opvolging heeft. De heer Bekendam heeft tot op heden echter niet willen verkopen.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de heer Ten Kate de hoorzitting.
